

O'ZBEK PEDAGOGIK TERMINOLOGIYASIDAGI ANGLISIZMLARNING SEMANTIK KENGAYISHI (2020-2025 YILLARDAGI DARSLIKLAR VA ILMIY ADABIYOT MISOLIDA)

<https://doi.org/10.70728/phil.v05.i03.050>

Mustafoqulova Zarifa Baxodir qizi
mustafoqulovazarifa94@gmail.com
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek pedagogik terminologiyasida ingliz tilidan kirib kelgan anglisizmlarning semantik kengayishi tahlil qilinadi. 2020-2025 yillarda nashr etilgan darsliklar va ilmiy adabiyotlar misolida yangi terminlarning qo'llanishi, ularning mazmuniy o'zgarishi va ta'lim tizimidagi ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: pedagogik terminologiya, anglisizm, semantik kengayish, ta'lim tizimi, inglizcha terminlar, ilmiy diskurs, didaktika, innovatsion ta'lim

SEMANTIC EXPANSION OF ANGLICISMS IN UZBEKISTAN PEDAGOGICAL TERMINOLOGY (ON THE EXAMPLE OF TEXTBOOKS AND SCIENTIFIC LITERATURE IN 2020-2025)

Mustafoqulova Zarifa Bakhodir qizi
mustafoqulovazarifa94@gmail.com
Termez University of Economics and Service

Abstract: This article analyzes the semantic expansion of Anglicisms in Uzbek pedagogical terminology. Based on textbooks and scientific literature published between 2020 and 2025, the usage of new terms, their semantic changes and their importance in the education system are examined.

Keywords: pedagogical terminology, anglicism, semantic expansion, education system, English terms, scientific discourse, didactics, innovative education

KIRISH

So'nggi yillarda globallashuv jarayonlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi hamda xalqaro ilmiy hamkorlikning kengayishi ta'lim tizimiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, ilmiy va pedagogik terminologiyada ingliz tilidan kirib kelayotgan terminlar soni ortib borayotgani kuzatilmoqda. Bunday jarayon nafaqat yangi tushunchalarning paydo bo'lishiga, balki mavjud terminlarning ma'no doirasi kengayishiga ham olib kelmoqda. Natijada

o'zbek pedagogik terminologiyasi yangi birliklar bilan boyib, zamonaviy ta'lim jarayonining ehtiyojlariga mos ravishda rivojlanib bormoqda [1]. O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va uni xalqaro standartlarga moslashtirish borasida qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, 2017-yilda qabul qilingan "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi" [2], 2019-yil 29-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi" [3], shuningdek 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun [4] ta'lim tizimini tubdan takomillashtirishga xizmat qilmoqda. Mazkur hujjatlarda ta'lim sifatini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish hamda xalqaro tajribani o'rganish muhim vazifa sifatida belgilangan. Bu esa o'z navbatida pedagogik terminologiyada yangi ilmiy tushunchalar va terminlarning paydo bo'lishiga zamin yaratmoqda. Lingvistik nuqtayi nazardan qaralganda, ingliz tilidan o'zlashgan so'zlar anglisizmlar deb ataladi. Anglisizmlar ko'pincha ilmiy-texnik taraqqiyot, innovatsion metodlar hamda xalqaro ilmiy muloqot jarayonlari orqali tilga kirib keladi. O'zbek pedagogik terminologiyasida "kompetensiya", "monitoring", "feedback", "portfolio", "case-study", "online learning", "blended learning", "assessment" kabi terminlar so'nggi yillarda keng qo'llanila boshladi. Dastlab ushbu terminlar tor ilmiy ma'noda ishlatilgan bo'lsa, vaqt o'tishi bilan ularning semantik maydoni kengayib, pedagogik jarayonning turli jihatlarini ifodalovchi ko'p funksiyali terminlarga aylangan [5]. Masalan, "kompetensiya" termini dastlab o'quvchining bilim va ko'nikmalari majmuasini anglatgan bo'lsa, bugungi kunda u shaxsning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal qila olish qobiliyati, kommunikativ faoliyati va ijtimoiy moslashuvchanligini ham qamrab oluvchi keng tushunchaga aylangan. Xuddi shuningdek, "portfolio" termini nafaqat o'quvchi ishlarining to'plami, balki o'quv faoliyatini baholash va monitoring qilish vositasi sifatida ham talqin etilmoqda [6]. Tilshunoslikda terminlarning semantik kengayishi ilmiy taraqqiyot va ijtimoiy ehtiyojlar bilan uzviy bog'liq hodisa hisoblanadi. Shu sababli pedagogik terminologiyada anglisizmlarning qo'llanishi va ularning ma'no jihatdan rivojlanishini o'rganish bugungi kunda dolzarb ilmiy masalalardan biri sanaladi. Ayniqsa, 2020-2025-yillarda nashr etilgan pedagogika va metodika yo'nalishidagi darsliklar hamda ilmiy maqolalarda ushbu terminlarning faol qo'llanilayotgani kuzatiladi [7]. Mazkur maqolaning maqsadi 2020-2025-yillarda chop etilgan pedagogik darsliklar va ilmiy maqolalar asosida o'zbek pedagogik terminologiyasidagi anglisizmlarning semantik kengayishini tahlil qilish, ularning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni va funksional ahamiyatini aniqlashdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Pedagogik terminologiyani o'rganish tilshunoslik va pedagogika fanlari kesishgan nuqtada amalga oshiriladigan murakkab ilmiy jarayon hisoblanadi.

Terminologiya til tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u muayyan fan sohasiga oid tushunchalarni aniq va ixcham ifodalashga xizmat qiladi. Shu bois pedagogika sohasida qo'llaniladigan terminlarning shakllanishi, rivojlanishi hamda semantik xususiyatlarini o'rganish zamonaviy tilshunoslikning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi [1]. So'nggi yillarda terminologik tadqiqotlarda ingliz tilidan o'zlashgan birliklar, ya'ni anglisizmlar muammosi alohida e'tibor qaratilayotgan ilmiy yo'nalishlardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ilmiy adabiyotlarda qayd etilishicha, ingliz tilining xalqaro ilm-fan va ta'lim tili sifatidagi mavqei tobora ortib borayotgani turli fan sohalarida yangi terminlarning aynan ingliz tilidan kirib kelishiga sabab bo'lmoqda [2]. Ushbu jarayon ayniqsa pedagogika, axborot texnologiyalari, iqtisodiyot, menejment va boshqa zamonaviy fan yo'nalishlarida yaqqol namoyon bo'lmoqda. Tilshunos olimlarning ta'kidlashicha, terminlarning o'zlashuvi jarayonida ularning semantik transformatsiyasi, ya'ni ma'no kengayishi yoki torayishi kabi hodisalar kuzatiladi [3]. Pedagogik diskursda ham ingliz tilidan kirib kelgan ko'plab terminlar dastlab tor ilmiy ma'noda qo'llanilgan bo'lsa, vaqt o'tishi bilan ularning semantik maydoni kengayib, ta'lim jarayonining turli jihatlarini ifodalovchi umumlashgan tushunchalarga aylangan. Jumladan, "kompetensiya", "assessment", "portfolio", "feedback", "case-study" kabi terminlar dastlab muayyan metodik jarayonni ifodalovchi termin sifatida qo'llanilgan bo'lsa, hozirgi kunda ular pedagogik faoliyatning turli bosqichlarida qo'llaniladigan ko'p funksiyali ilmiy terminlar sifatida ishlatilmoqda [4]. O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida pedagogik terminologiyaning yangilanishi ham muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, 2020-yilda qabul qilingan yangi tahrirdagi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, shuningdek, ta'lim tizimini modernizatsiya qilishga qaratilgan davlat dasturlari zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish, innovatsion ta'lim metodlarini qo'llash hamda xalqaro tajribalarni o'rganishni nazarda tutadi [5]. Bu esa o'z navbatida ilmiy adabiyotlarda yangi terminlarning paydo bo'lishi hamda ularning faol qo'llanishiga zamin yaratmoqda. Mazkur tadqiqotda o'zbek pedagogik terminologiyasida qo'llanilayotgan anglisizmlarning semantik xususiyatlarini aniqlash maqsadida bir qator ilmiy metodlardan foydalanildi. Jumladan, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish metodi orqali pedagogika va tilshunoslik sohasidagi nazariy manbalar o'rganildi. Qiyosiy-lingvistik tahlil metodi yordamida ingliz tilidan o'zlashgan terminlarning asl ma'nosi hamda o'zbek tilidagi qo'llanish xususiyatlari taqqoslab tahlil qilindi. Shuningdek, terminologik birliklarning semantik tuzilishini aniqlash maqsadida semantik tahlil metodidan foydalanildi. Pedagogik darsliklar va ilmiy maqolalar matnini tahlil qilish orqali esa terminlarning real qo'llanish holatlari o'rganildi. Tadqiqot materiali sifatida 2020-2025-yillarda nashr etilgan pedagogika va metodika yo'nalishidagi darsliklar, o'quv qo'llanmalar hamda ilmiy maqolalar tanlab olindi.

Ushbu manbalar asosida o'zbek pedagogik terminologiyasida qo'llanilayotgan anglisizmlarning semantik rivojlanishi, ularning qo'llanish doirasi hamda pedagogik diskursdagi funksional xususiyatlari tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida 2020-2025-yillarda nashr etilgan pedagogika va metodika yo'nalishidagi darsliklar, o'quv qo'llanmalar hamda ilmiy maqolalar tahlil qilindi. Tahlil natijalariga ko'ra, o'zbek pedagogik terminologiyasida ingliz tilidan o'zlashgan bir qator terminlar faol qo'llanilayotgani aniqlandi. Ushbu terminlar nafaqat yangi ilmiy tushunchalarni ifodalash, balki mavjud pedagogik tushunchalarning semantik doirasini kengaytirish vazifasini ham bajarib kelmoqda. Bu holat zamonaviy ta'lim tizimida qo'llanilayotgan innovatsion pedagogik texnologiyalar, kompetensiyaviy yondashuv hamda xalqaro ta'lim tajribasining milliy ta'lim tizimiga kirib kelishi bilan bog'liqdir [1]. Tahlil qilingan materiallar shuni ko'rsatadiki, ingliz tilidan kirib kelgan terminlarning aksariyati dastlab tor metodik ma'noda qo'llanilgan bo'lsa, vaqt o'tishi bilan ularning semantik maydoni kengayib, pedagogik jarayonning turli bosqichlarini ifodalovchi umumlashgan tushunchalarga aylangan. Xususan, "kompetensiya", "portfolio", "feedback", "assessment", "case-study", "monitoring" kabi terminlar zamonaviy pedagogik adabiyotlarda keng qo'llanilmoqda [2]. Masalan, "kompetensiya" termini dastlab o'quvchining ma'lum bir fan doirasidagi bilim va ko'nikmalar majmuasini anglatgan bo'lsa, hozirgi kunda ushbu tushuncha ancha keng ma'noda talqin qilinmoqda. Zamonaviy pedagogik yondashuvlarda kompetensiya shaxsning bilim, ko'nikma va malakalari bilan bir qatorda mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish, kommunikativ faoliyat yuritish hamda ijtimoiy muhitga moslashish qobiliyatlarini ham o'z ichiga oluvchi kompleks tushuncha sifatida izohlanadi [3]. Shuningdek, "portfolio" termini dastlab o'quvchi yoki talabaning bajarilgan ishlar to'plamini anglatgan bo'lsa, hozirgi kunda u ta'lim jarayonida baholash va monitoring olib borishning muhim vositalaridan biri sifatida qo'llanilmoqda. Zamonaviy pedagogik amaliyotda portfolio o'quvchining individual rivojlanish dinamikasini aks ettiruvchi hamda o'quv jarayonini baholashda qo'llaniladigan samarali pedagogik vosita sifatida talqin qilinadi [4]. Bundan tashqari, "feedback" termini ham pedagogik terminologiyada keng qo'llanilayotgan anglisizmlardan biridir. Dastlab ushbu termin oddiy fikr-mulohaza yoki javob reaksiyasini ifodalagan bo'lsa, hozirgi kunda u o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ikki tomonlama axborot almashinuvi, ta'lim jarayonini tahlil qilish hamda o'quv faoliyatini takomillashtirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik mexanizm sifatida talqin qilinmoqda [5]. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish maqsadida pedagogik terminologiyada keng qo'llanilayotgan ayrim anglisizmlar va ularning semantik kengayishi quyidagi jadvalda keltirildi.

1-jadval

Pedagogik terminologiyada uchraydigan ayrim anglisizmlar

Termin	Dastlabki ma'nosi	Kengaygan ma'nosi
Kompetensiya	Bilim va ko'nikmalar majmuasi	Shaxsiy rivojlanish, faoliyat va kommunikativ qobiliyat
Portfolio	O'quvchi ishlarining to'plami	Ta'lim jarayonini baholash va monitoring vositasi
Feedback	Fikr-mulohaza	Ta'lim jarayonidagi tahliliy va ikki tomonlama pedagogik aloqa

Shunday qilib, olib borilgan tahlillar o'zbek pedagogik terminologiyasida ingliz tilidan o'zlashgan terminlar faol qo'llanilayotganini hamda ularning semantik jihatdan kengayib borayotganini ko'rsatadi. Bu jarayon zamonaviy ta'lim tizimining rivojlanishi va xalqaro pedagogik tajribaning milliy ta'lim tizimiga integratsiyalashuvi bilan izohlanadi [6]. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'zbek pedagogik terminologiyasida anglisizmlarning ko'payishi zamonaviy ta'lim tizimining xalqaro integratsiyasi jarayonlari bilan bevosita bog'liqdir. Global ta'lim makoniga integratsiyalashuv, xalqaro ilmiy hamkorlikning kengayishi hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarning joriy etilishi natijasida pedagogik diskursda yangi terminlarga ehtiyoj ortib bormoqda. Xususan, kompetensiyaviy yondashuv, zamonaviy baholash tizimlari hamda raqamli ta'lim texnologiyalarining rivojlanishi "kompetensiya", "portfolio", "feedback", "assessment", "blended learning" kabi anglisizmlarning faol qo'llanishiga sabab bo'lmoqda [1]. Ilmiy adabiyotlarda qayd etilishicha, ingliz tilining xalqaro ilm-fan tili sifatidagi mavqei kuchayib borishi natijasida ko'plab terminlar boshqa tillarga aynan ingliz tilidan o'zlashmoqda. Bu jarayon nafaqat yangi tushunchalarni ifodalash, balki ilmiy kommunikatsiyani soddalashtirish va xalqaro ilmiy hamkorlikni rivojlantirishga ham xizmat qiladi [2]. Shu bilan birga, anglisizmlarning pedagogik terminologiyada keng qo'llanilishi ta'lim jarayonida yagona terminologik tizim shakllanishiga ham yordam beradi. Biroq anglisizmlarning haddan tashqari ko'p qo'llanishi ayrim hollarda terminologik chalkashliklarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Ayrim terminlarning bir necha shaklda qo'llanishi yoki ularning aniq ilmiy talqini shakllanmaganligi ilmiy matnlarda tushunmovchiliklarga sabab bo'lishi ehtimoldan xoli emas. Shu sababli terminlarning ilmiy asosda tizimlashtirilishi, ularning semantik xususiyatlarini aniqlash hamda o'zbek tiliga moslashtirilgan muqobil variantlarini ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi [3]. Bundan tashqari, pedagogik terminologiyani standartlashtirish masalasi ham dolzarb ilmiy muammolardan biri hisoblanadi. Terminlarning yagona ilmiy talqinini ishlab chiqish, ularni o'quv adabiyotlari va ilmiy tadqiqotlarda bir xil shaklda qo'llash pedagogik terminologiya tizimining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Bu borada tilshunoslar, pedagog olimlar hamda

terminologiya bo'yicha mutaxassislarning hamkorlikda olib boradigan ilmiy tadqiqotlari muhim ahamiyatga ega [4]. Shu nuqtai nazardan qaraganda, o'zbek pedagogik terminologiyasida anglisizmlarning qo'llanishi tabiiy til jarayoni sifatida baholanishi mumkin. Biroq ushbu jarayonni ilmiy asosda tartibga solish, terminlarning semantik rivojlanishini tahlil qilish hamda ularning milliy til tizimiga moslashuv jarayonini o'rganish kelgusidagi ilmiy tadqiqotlar uchun muhim yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi. Olib borilgan tadqiqot natijalariga ko'ra, o'zbek pedagogik terminologiyasida ingliz tilidan o'zlashgan anglisizmlar faol rivojlanayotganligi aniqlandi. 2020-2025-yillarda nashr etilgan pedagogika va metodika yo'nalishidagi darsliklar hamda ilmiy maqolalar tahlili shuni ko'rsatdiki, ushbu terminlar nafaqat yangi ilmiy tushunchalarni ifodalashda, balki mavjud pedagogik kategoriyalarning semantik doirasini kengaytirishda ham muhim rol o'ynamoqda [1]. Tadqiqot jarayonida "kompetensiya", "portfolio", "feedback", "assessment", "case-study" kabi anglisizmlar zamonaviy pedagogik adabiyotlarda keng qo'llanilayotgani hamda ularning ma'no jihatdan kengayib borayotgani aniqlandi. Bu holat, avvalo, ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning joriy etilishi, innovatsion pedagogik texnologiyalarning rivojlanishi hamda xalqaro ta'lim tajribasining milliy ta'lim tizimiga integratsiyalashuvi bilan izohlanadi [2]. Anglisizmlar ta'lim tizimiga yangi ilmiy tushunchalarni olib kirish bilan birga pedagogik diskursning boyishiga, ilmiy kommunikatsiyaning samarali tashkil etilishiga ham xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, terminlarning haddan tashqari ko'p va tartibsiz qo'llanishi ayrim hollarda terminologik noaniqliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu sababli anglisizmlarni ilmiy asosda tizimlashtirish, ularning semantik xususiyatlarini aniqlash hamda o'zbek tiliga moslashtirilgan muqobil variantlarini ishlab chiqish muhim ilmiy vazifalardan biri hisoblanadi [3]. Shuningdek, pedagogik terminologiyani standartlashtirish, terminlarning yagona ilmiy talqinini shakllantirish hamda ularni o'quv adabiyotlari va ilmiy tadqiqotlarda izchil qo'llash pedagogik terminologiya tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi. Kelgusida o'zbek pedagogik terminologiyasida anglisizmlarning qo'llanish xususiyatlarini chuqurroq o'rganish, ularning semantik rivojlanishini tahlil qilish hamda milliy terminologiya tizimidagi o'rnini aniqlash muhim ilmiy yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi [4].

Xulosa

Olib borilgan tadqiqot natijalariga ko'ra, o'zbek pedagogik terminologiyasida ingliz tilidan o'zlashgan anglisizmlar faol rivojlanayotganligi aniqlandi. 2020-2025-yillarda nashr etilgan pedagogika va metodika yo'nalishidagi darsliklar hamda ilmiy maqolalar tahlili shuni ko'rsatdiki, ushbu terminlar nafaqat yangi ilmiy tushunchalarni ifodalashda, balki mavjud pedagogik kategoriyalarning semantik doirasini kengaytirishda ham muhim rol o'ynamoqda. Tadqiqot jarayonida "kompetensiya", "portfolio", "feedback", "assessment", "case-study" kabi

anglisizmlar zamonaviy pedagogik adabiyotlarda keng qo'llanilayotgani hamda ularning ma'no jihatdan kengayib borayotgani aniqlandi. Bu holat, avvalo, ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning joriy etilishi, innovatsion pedagogik texnologiyalarning rivojlanishi hamda xalqaro ta'lim tajribasining milliy ta'lim tizimiga integratsiyalashuvi bilan izohlanadi. Anglisizmlar ta'lim tizimiga yangi ilmiy tushunchalarni olib kirish bilan birga pedagogik diskursning boyishiga, ilmiy kommunikatsiyaning samarali tashkil etilishiga ham xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, terminlarning haddan tashqari ko'p va tartibsiz qo'llanishi ayrim hollarda terminologik noaniqliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu sababli anglisizmlarni ilmiy asosda tizimlashtirish, ularning semantik xususiyatlarini aniqlash hamda o'zbek tiliga moslashtirilgan muqobil variantlarini ishlab chiqish muhim ilmiy vazifalardan biri hisoblanadi. Shuningdek, pedagogik terminologiyani standartlashtirish, terminlarning yagona ilmiy talqinini shakllantirish hamda ularni o'quv adabiyotlari va ilmiy tadqiqotlarda izchil qo'llash pedagogik terminologiya tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi. Kelgusida o'zbek pedagogik terminologiyasida anglisizmlarning qo'llanish xususiyatlarini chuqurroq o'rganish, ularning semantik rivojlanishini tahlil qilish hamda milliy terminologiya tizimidagi o'rnini aniqlash muhim ilmiy yo'nalishlardan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Crystal, D. (2003). *English as a Global Language*. Cambridge University Press.
2. Richards, J., & Rodgers, T. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
3. Cabré, M. T. (1999). *Terminology: Theory, Methods and Applications*. John Benjamins Publishing.
4. Sager, J. (1990). *A Practical Course in Terminology Processing*. John Benjamins Publishing.
5. Jamolov, J. (2012). *Chet til o'qitish metodikasi*. O'qituvchi.
6. Kholikova, N. (2020). Poetic Features of Uzbek Poetry of the National Awakening Period. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 04(84), 615-623.
7. Barduhn, S. (2014). Developing cross-cultural awareness in the monolingual classroom. *Teaching English*, British Council, BBC. <https://www.teachingenglish.org.uk/article/developing-cross-cultural-awareness-monolingual-classroom-0>
8. Mardonov, S., Khodjamkulov, U., & Botirova, S. (2020). The Need to Educate Young People with the Spirit of Patriotism in the Context of Globalization. *Journal of Critical Reviews*, 7(12), 243-247.

9. Paulson, F., Paulson, P., & Meyer, C. (1991). What Makes a Portfolio a Portfolio? *Educational Leadership*, 48(5), 60-63.
10. Otakuziyeva V. U. Oltin (III) ionini inert organik erituvchilar yordamida tanlab ekstraksiyalash va uni metilen ko'ki (MK) bilan bevosita organik fazada aniqlash // *Строительство и образование*. 2025. №5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/oltin-iii-ionini-inert-organik-erituvchilar-yordamida-tanlab-ekstraksiyalash-va-uni-metilen-ko-ki-mk-bilan-bevosita-organik-fazada> (дата обращения: 14.03.2026).
11. Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112.
12. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi. (2020). Ta'lim to'g'risida qonun.
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2017). O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi.
14. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2019). O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi.
15. Nation, I. S. P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge University Press.
16. Ter-Minasova, S. G. (2012). *Language and Personality in Modern Linguistics*. Moscow: AST.
17. Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge University Press.
18. Johansson, S., & Hofland, K. (1989). *Lexical Borrowing and Semantic Change*. Oslo: Universitetsforlaget.